Ч. 18 (14.266). Львів, субота 25. січня 1936. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Р. LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 501-060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 3·00 зол.
Чвертьрічно 10·00 „
Піврічно 20·00 „
Річно 40·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 219-41.
„ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Арештували членів центрального комітету К. П. З. У.

Львівська поліція арештувала членів центрального комітету КПЗУ, а саме: Адольфа Ґутермана, Шмкуса Лянга, Якова Кеснера, Йосифа Сову і Михайла Небогу. Поліція слідкувала за арештованими від 1933. р. Тоді то поліція арештувала комуністичну діячку Шлєфрігову, у якої забрала різні доказові матеріяли. На основі цабраних матеріялів поліція слідкувала за різними людьми два роки і тепер зліквідувала центральний комітет КПЗУ. Ліквідація комітету припізнилась тому, що головний член комітету Ґутерман утік по арештуванні Шлєфрігової до СССР і щойно недавно вернувся до Львова. При цій нагоді поліція арештувала також комуніста з Луцька І. Тишика, який скривався у Львові.

Завзятий бій в Африці.

СУПЕРЕЧНІ ВІСТКИ.

АДІС-АБЕБА, 24. 1. ПАТ. Велика битва зачата ще на північнім фронті 21. січня відбувається далі. З абісинських джерел подають, що абісинські війська відперли італійський напад, заняли важні стратегічні позиції та здобули багато воєнного матеріялу, між тим кілька гармат.

Офіціяльний абісинський комунікат твердить, що вже кілька тисяч вояків італійців згинуло. Абісинські страти докладно невідомі. Майор Вотадло Даяно вістрілив мабуть зі скорострілу великий італійський літак. Ця вістка потверджує поголоску, що цісарська гвардія бере живу участь у битві, бо згаданий старшина є командантом одного з баталіонів. Дуже нетерпеливо дожидають подробиць щодо битви, бо невідомо досі, де йде битва. Здогадуються, що бої ведуть на північний захід від Макале. Бої дуже завзяті, в багатьох випадках борються багнетами й ножами.

АДІС-АБЕБА, 24. 1. ПАТ. Кружляє тут поголоска, що дворські кола звернулись до цісаря, щоб приїхав з Десіє до столиці, щоб нарадитись над тим, чи не потрібна була би його присутність на південному фронті. Цісар незабаром відповість.

РИМ, 24. 1. ПАТ. Агенція Стефані повідомляє з Асмари: Бої, які недавно зачали у провінції Тембієн поширюються на ввесь північний фронт та розвиваються корисно для італійських військ. На кількох відтинках італійські війська заняли вже нові важні позиції відпираючи великі протинаступи противника. Страти противника доходять до кількох тисяч людей.

Остання дорога англійського монарха Юрія V.

Перевезли тлінні королівські останки до Льондону. — Юрба манїфестує в честь померлого короля

З СЕНДРІНҐГЕМУ ДО ЛЬОНДОНУ.

ЛЬОНДОН, 24. 1. ПАТ. Тлінні останки короля Юрія V перевезли вчора з місцевости Сендрінґгем до Льондону й виставили в Вестмінстер-Голю.

Домовину з покійним перевезли на ляветі гармати з Сендрінґгему до залізничої стації Вольфертон. Цілу дорогу 4 км. королівські сини з королем Едвардом VIII-им ішли за домовиною. За ними в чорній повозці їхала королева вдова з княжнами. Похід замикав сивий кінь померлого короля.

На стації Вольфертон військова орхестра відіграла жалібний марш Шопена. Вояки зняли домовину з гармати та вложили її до помальованого на чорно й фіолетно спеціяльного вагону. В інших вагонах заняли місця: король, королева вдова, королівська рідня і дружина.

Здовж цілої дороги (160 км.) стояли товпи народу, що віддавали почесть тлінним останкам короля Юрія V. Точно в год. 14.45 поїзд приїхав до Льондону. Домовину зложили знову на ляветі гармати, прикритій королівським прапором. На фіолетній подушечці лежала брилянтова корона короля і друга корона з живих цвітів. Похід ішов до Вестмінстер-Гавзу, де в потицькій салі зложили домовину з померлим на марах. Архиепископ Кентербери відправив відповідні молитви, а хор відспівав жалібні пісні. Опісля присутні вийшли, а коло домовини залишилося чотирьох королівських гелябардистів.

Сьогодні від 8-ої рано отворений доступ до домовини для публики.

ПРОМОВА ПРЕМ. БОЛДУІНА ТА ЛЬОНДОНСЬКОГО АРХИЄПИСКОПА.

ЛЬОНДОН, 24. 1. ПАТ. Вчора відбулося засідання палати громад, ще перед походом до Вестмінстерської катедри. Премієр Болдуін виголосив промову. Довший уступ присвятив історичним спогадам з останнього століття і підніс заслуги короля Юрія V. Рівночасно, в імені палати, висказав співчуття королевій вдові.

Болдуін закінчив свою промову побажанням для нового монарха заявляючи, що палата з довірям глядить у майбутність, певна, що новий король закріпить ще дужче монархію, будуючи на найпевнішому ґрунті, бо на серцях підданих.

В палаті льордів виголосив зворушливу промову архиепископ Кентербері, описуючи останнє засідання королівської ради при постелі вмираючого короля. Король, що очевидячки слабнув, останками сил відповів по прочитанні акту про створення реґенційної ради: „годжуся", а дальшим нарадам прислухувався усміхаючись. Промова архиепископа зробила в палаті велике враження.

ОСТАННЯ ДЕФІЛЯДА ПІДДАНИХ ПЕРЕД ЮРІЄМ V.

ЛЬОНДОН, 24. 1. ПАТ. У Вестмінстері передефілювало перед тлінними останками короля Юрія V яких 8000 осіб. Деякі чекали цілу ніч аж до 8 рано, щоб відчинили катедру. Чолобитню померлому королеві складає все населення без різниці станів. Всі носять жалобу.

Народини 100-го кабінету.

Львів, 24. січня 1936.

Десь ми вичитали, що кабінет Лявеля, який проваливсь після піврічного правління, був 99. з черги кабінетом III. Французької Республики. За 66 літ 100 кабінетів — це імпонуюче число „живучости" політичного устрою; це, на превеликий жаль, також найповажніший арґумент у руках противників демократично-парляментарного ладу. Фактом є, що в таких умовинах держава мусить переживати поважну крізу: перманентна устроєва кріза є теж найбільшою болячкою сучасної Франції. І тільки величезний політичний досвід, величезна політична культура та глибоко вкорінений у психіку кожного француза державницький патріотизм — зберігають Францію серед цієї устроєвої крізи від таких потрясень, які підмулилиб екзистенцію кожного іншого, слабшого й молодшого, державного організму.

З урядом Лявеля, або точніше кажучи з іменем премієра того уряду, звязана одна сторінка історії Франції і навіть історії світа. Для Франції імя Лявеля означає усунення катастрофального буджетового дефіциту і переведення тих фінансових реформ, перед якими над державою повисла була загроза заломання валюти. Для Европи і світа з іменем Лявеля звязаний італійсько-французький пакт, який фактично був головною спонукою для Мусолінія при його абісинській авантюрі. Далі: Лявель був головним автором франко-німецького порозуміння у справі Сари, останній територіяльній справі, що ділила обидві держави. Лявель причинився головно до ліквідації югославянсько-угорського конфлікту після марсейського вбивства. Лявель допровадив до фронту трьох західних держав у Стрезі, але нині Лявель став наймаркантнішим представником політики лявірування поміж симпатіями до Італії та вірністю Лізі Націй: поміж союзом з Італією і союзом з Англією. Ту політику проводив він і супроти Совітів: нібн продовжував лінію свого попередника на становищі міністра закордонних справ, Барту, і підписав франко-совітський пакт, але до самого кінця свого урядування зволікав з предложенням його парляментові до ратифікації.

Ту саму політику — просмикуватися поміж суперечними течіями й оминати різких постанов — провадив Лявель і у внутрішній політиці: навіть при вимові повновластей обмежив свої бажання виключно до економічної ділянки та зо...

ся уповноваження переводити реформу конституції. Надзвичайно зручним маневром оминув удару двох радикальних політичних груп — лівиці і правиці — при нагоді парляментарної дебати над патріотичними лігами: він перевів нібито братерське замирення і поєднання через „добровільне саморозвязання" ліґ, — фактично відсунув справу на пізніше, щоб вирішила її не паперова постанова, не штучно накинений закон, а — життя.

Така зручність запевнила Лявалеві розмірно — як на французькі відносини — довге існування при владі. Однак через ту політику виминати переломових рішень — Франція стоїть далі перед тими всіми труднощами, які стояли перед нею давніше. Внутрі держави змагаються дві тенції — правий фронт „патріотичних ліґ" і т. зв. народний фронт, підпорядкований фактично комуністам. Далі йдуть приготування радикальної лівиці захопити владу у свої руки, а засобами тієї кампанії є комуністична агітація серед війська і серед вчительства і серед робітників воєнних портів. І далі патріотичне громадянство організується для самооборони у лігах: один і другий табор, всупереч „історичній" злагоді на парляментарному ґрунті безумовно розпоряджає зброєю і творить поруч державної армії — дві інші армії, що готові повести братовбивчу війну. А понад тією важкою невирішеною внутрішньою ситуацією знімається мабуть ще важча міжнародня ситуація: затяжна африканська війна грозить небезпекою, що Італія втратить на довший час своє значіння в Европі; хитається вся установа Ліґи Націй, найтривкіша дотеперішня підпора французької політики, опертої на принципі збірної безпеки (читай: петрифікації післяверсайського стану з французькою військово-політичною гегемонією); введений Францією до Женеви совітський партнер став небезпечним партнером, погрожуючи розкладом внутрі Франції; рішучість Великої Британії поставила перед Францію альтернативу: Італія або Англія, але рішитись у користь Англії значить одночасно зректися впливів у середній Европі, де єдина Італія могла зупиняти експанзію Німеччини; провізорія супроти Німеччини не може теж тягнутись до безконечности.

Після упадку кабінету Лявала приходить до влади сотий з черги кабінет III Републики — Саррота. Він мусить теж спіратись на поміркований елементи і забігати ласки у химерних однодумців, соціялістів-радикалів, які грають у французькому парляменті ролю язичка при вазі і ту вагу раз-ураз перекидують. Скільки місяців, тижнів чи може тільки днів проживе той кабінет, який нібито вже склався, покаже найближча будучність: але поки не прийде основна зміна французької конституції Франція переживатиме вічно кабінетові кризи, які їй добра не приносять, які є вислідом випадкової гри сил та аритметичних штучок, та які дискредитують ідею демократії, утотожнюючи демократію зі слабістю і безголовлям, коли демократія може і мусить бути — сильна і повна ладу.

Доля українського шкільництва в Польщі.

Найважніша з усіх дуже важних справ — це безперечно справа рідного шкільництва й виховання. Це річ така самозрозуміла, природна й науково доказана, що вважаємо зайвим тратити час на аргументацію цієї безспірної правди.

У звязку з алярмом представників 120 польських виховних освітніх і суспільних польських союзів, товариств та організацій у варшавському зїзді 8. січня 1936 р. в справі упадку шкільництва в Польщі — киньмо оком на українське шкільництво в Польщі від часу закінчення світової війни до нині.

Ніде правди діти — й за Австрії переходило українське шкільництво в Галичині під крилами львівської ц. к. Краєвої Шкільної Ради справжню Голгофту і рубрика „Українська школа в ярмі" не сходила тоді зі шпальт української преси. Одначе у важкій боротьбі із супротивними чинниками український нарід всеж таки розбудував до деякої міри українське шкільництво.

В 1911-12 шк. році було в Галичині 2.496 українських народніх шкіл, а до 1914 р., себто до вибуху світової війни, це число дійшло до 2.612. В часі світової війни за австрійської окупації Волині і пізніше в часі короткого панування української влади повстало на північно-західних українських землях 1.050 українських нар. шкіл. **Отже разом 3.662 українських народніх шкіл перейшло під польське володіння.** Ще 1. грудня 1923 р. — як виказує „Справоздане Комісії буджетовей" Міністерства Освіти за 1925 рік — було 3.027 українських народніх шкіл у Польщі. В тому часі не було ще ніодної утраквістичної школи.

Коли керманичем шкільництва в Польщі став сумної памяти проф. Станислав Ґрабський, починається систематична польонізація й утраквізація українського шкільництва. З початку польонізують українські школи шляхом натиску на громадські ради чи — на наказних війтів (бо давній австрійський закон вимагав ухвали громадської ради для зміни мови навчання в народній школі), опісля, як цей спосіб польонізування й утраквізування українських шкіл показався п. Ґрабському за повільний, то він створив відомий т. зв. плебісцитовий закон з 31. 7. 1924.

Не зважаючи на геройську поставу українських батьків, які при першому шкільному плебісциті в 1925 р. внесли поверх 100.000 шкільних деклярацій з домаганням української мови навчання в школах і це домагання особисто боронили й обстоювали — українські школи таки масово перемінювано на польські й утраквістичні. Офіціяльний міністеріяльний шематизм „Школи повшехне Жечипосполітей Польскєй в року школьним 1925-26" виказує вже всього 1055 українських народніх шкіл у Польщі. З того виходить, що **до того часу С. Ґрабський спольонізував і зутраквізував 2.607 українських шкіл.**

Після травневого перевороту в 1926 р. надіявся дехто привернення українського шкільництва і то тим більше, що перший потравневий міністер освіти Суйковський осудив був шкільну політику С. Ґрабського і заповів знесення „лекс Ґрабскі". Та вислідок єрихонського крику вшехполяків, які тоді представляли ще велику силу, міністер Суйковський уступив і лишилося все по давньому. Ба, не тільки лишилося, але декретом През. Річипосполитої Польської з 29. 9. 1930 р. створений законом Ґрабського стан шкільництва зафіксовано на 7 літ у відношенні до кожної школи.

Статистичний виказ, виданий у 1928 р. Президією Ради Міністрів п. н. „Матеріяли одношонце сєн до дзялальносьці Жонду в часе од 15. 5. 1926 до 31. 12. 1927", виказує дальше постепенне зменшування числа українських народніх шкіл у Польщі, а саме: в 1926-му шк. році було українських шкіл 925, а в 1927-28 шк. р. вже тільки 774.

У звязку з відомими подіями в Галичині в 1930 р. начальник п. Сухенек, високий міністеріяльний урядовець, інформував дня 10. жовтня 1930 р. представників закордонної преси м. ін. також і про стан українського шкільництва в Польщі. Він тоді заявив, що в 1930 р. було **716 українських і 1.794 утраквістичних шкіл.** Одначе тут зайшла якась недокладність чи помилка, яка виявилася щойно в 1933 р. В тому році вийшов накладом Міністерства Освіти великий шематизм всіх шкіл у Польщі п. н. „Школи Жечипосполітей Польскєй в року школьним 1930-31". Под редакцйон Д-ра Маряна Фальского, Варшава 1933". З того офіціяльного шематизму довідуємося, що **в 1930-31 шк. році було 134 українських і 2378 утраквістичних** (польсько-українських) народніх шкіл. Крім цих загальних цифр є в шематизмі подрібний виказ всіх шкіл по місцевостям з поданням мови навчання в кожній школі зокрема. Не беремося провірювати, де зайшла помилка чи недокладність: у п. нач. Сухенека, чи в офіціяльному шематизмі Міністерства Освіти і чому. Ствердимо тільки, що ця помилка відноситься до 582 одиниць і то в некористь українських шкіл.

Від 1930-31 шк. р. не можемо на підставі доступних урядових джерел ствердити стану шкільництва, бо до нині не появився ще урядовий шематизм шкіл і вчителів.

Черговий масовий плебісцит після 7 літ припадав у 1932 р. Українські батьки перевели поновно шкільний плебісцит, в якому **чверть міліона батьків внесло шкільні деклярації за 350.000 дітей у шкільному віці з домаганням української мови навчання в школах.** Не від речі буде пригадати, що п. куратор Ґадомський поручив був тоді своїм підчиненим органам приймати українські шкільні деклярації „на вагу" або як „звиток паперу", та Міністерство Освіти після того, як минув речинець передачі деклярацій, визнало це зарядження куратора Ґадомського протизаконним.

У міжчасі на скарги українських батьків з попередніх літ видав був Найвищий Адміністраційний Трибунал присуд з 2. грудня 1932 р., що відмовні рішення шкільних властей у справі плебісцитів за українською мовою навчання були протизаконні. Одначе Кураторія Л. Ш. О. не зважаючи на це рішення, полагодила в 1933 р. відмовно українські шкільні плебісцити, спіраючись на мотиви, опрокинені Найвищим Адміністраційним Трибуналом у 1932 р. Тоді з української сторони поставлено оправдане домагання, щоби внаслідок рішення Найвищого Трибуналу шкільна влада перевела з уряду ревізію всіх своїх протизаконних рішень. На це домагання аґенція „Всхуд" оголосила в польській пресі знаменне вияснення з урядової сторони, а саме: Кураторія Л. Ш. О. у висліді присуду Н. Т. А. взяла назад тільки коло 60 відмовних рішень, яких не встигла була доручити заінтересованим особам. Про масову ревізію всіх відмовних рішень, виданих в останньому (1933) році, нема мови, бо „**скількість рішень Кураторії Л. Ш. О. про мову навчання в школах Л. Ш. О. переступила число** 2.500! Сумарична ревізія тих рішень є **неможлива з технічних оглядів,** а саме через велику скількість тих рішень". — Таким чином внаслідок технічних недомагань апарату у шкільній владі не привернено школам законно належної української мови навчання...

Який стан українського шкільництва в Польщі нині? — На це питання дав м. і. відповідь нач. Сухенек з нагоди великого процесу ОУН у Варшаві в грудні 1935 р., а саме заявив, що **в цьому шкільному році є 589 українських шкіл.** Не сумніваємося, що ця цифра вірна, а на всякий спосіб така, яку п. Сухенек дістав від компетентних шкільних властей. Та хто заручить, чи за кілька літ знову не вийде якась подібна недокладність чи помилка з чиєїсь сторони, як це сталося в 1930 році?!

В кожному разі фактом є, що до нині втратили ми поверх 3.000 українських шкіл, які зпольонізовано та зутраквізовано!

А де ті, нечисленні вже, українські школи і яка їх вартість? — Бож **українські школи в Польщі не мають досі ніяких програм навчання.** Українські шкільні підручники застарілі і переважно „вичерпані", а ті нечисленні, що ще є, уложені невідповідно і багато дорожчі, ніж анальоґічні підручники польські.

Знаємо випадки, що учителі-поляки самочинно вводять безкарно в українських школах польську мову навчання, а навіть говорять з українськими дітьми молитви по польськи. А школа „до рахунку" зачислюється як українська...

В багатьох школах покасували українських катехитів та відобрали право навчання українським священникам.

Якщо польські організації і польське громадянство зовсім слушно турбується упадком польського шкільництва, то що має казати українське громадянство супроти такого українського шкільництва?! Чи можна уявити собі таку українську школу, де нема програм навчання української мови, української історії та географії, де нема українських шкільних підручників, де нема учителя українця? — Яка вартість такої української школи!?

Не буде перебільшенням, коли скажемо, що з українського шкільництва в Польщі залишилась тільки фікція.

І. Г.

Що таке суспільна опіка?

ПРОМОВА ПОС. З. ПЕЛЕНСЬКОГО, ВИГОЛОШЕНА 22. СІЧНЯ 1936 Р. НА БУДЖЕТОВІЙ КОМІСІЇ ПРИ ОБГОВОРЮВАННІ БУДЖЕТУ МІНІСТЕРСТВА СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ.

ШКОДА СЛІВ „НА ГОРІ", КОЛИ НЕМА ДІЛ „НА ДОЛАХ".

Висока Комісіє!

Статут міністерства суспільної опіки, як рівнож нинішне експозе п. міністра та вичерпуючі виводи обох панів референтів вказують, який широкий обсяг діяння цього міністерства. Міністерство суспільної опіки веде людину, так мовити, від колиски крізь усе життя. Переходить через селянську хату, ремісничий варстат, фабрику, йде на еміграцію, словом, це міністерство зобовязане піклуватись потрібуючими на кожному кроці.

І що за диво! Міністерство приходить зі зменшеним, в порівнянні до минулих літ, буджетовим преліміпарем. Чи може в державі поправились так відносини, щоб у майбутньому році треба було менше допомоги, менше опіки для широких мас населення?! Напевне скажемо всі, що щось подібного не сталося: навпаки, нужда серед населення поглиблюється. Маси потребують чимраз більшої помочі й опіки. І напевне, колиб 59. ст. нової конституції не забороняла ставити внесків на підвищення буджету поза внесками уряду, ю малиб ми цілу низку внесків на підвищення буджету, потрібного для широких мас. Є відомою річю, що висота буджету на шкільництво і суспільну опіку є доказом культурного стану краю.

Промовляю іменем Української Парляментарної Репрезентації, іменем широких мас бідного українського села і міста. Промовляю в той час, коли теперішній уряд під проводом премієра Косцялковського кладе перші кроки у напрямку нормалізації польсько-українських відносин. Я певний, що новий теперішний міністер суспільної опіки знає, які великі завдання припадають йому в цій ділянці. Міністерство суспільної Опіки має дати доказ широким масам українського населення, що дійсно йде нормалізація, що дійсно українець-громадянин буде нарівні трактований з іншими громадянами. Бо шкода, мої панове, тут „на горі" говорити гарні слова про співжиття і нормалізацію, коли вони не мають стати ділом, коли не мають цього відчути найширші маси українського населення. І тому хотів би я бодай у коротких словах представити, як було досі, в надії, що на майбутнє зайдуть поважні зміни у становищі міністерства суспільної опіки до українського населення.

ШОВІНІСТИЧНА ПОЛІТИКА В ОБЕЗПЕЧАЛЬНЯХ.

Світ праці затривожений станом суспільного обезпечення. Від хвилини усунення самоуправи в суспільнім обезпеченні і колишніх Касах Хорих, йдуть безперервно реформи. І кожна реформа приносить з собою погіршення ситуації обезпечених. Зменшуються можливости лікування, зменшуються ренти, зменшується час виплат на безробіття. Вкінці дійшло до знаного всім нам „оцілення" обезпечень. Проти того закону виступали ми якнайенергічніше, доказуючи, що він нічого доброго не принесе. Та що було діяти? Прийшов приказ і послушна більшість в минулому соймі ухвалила той закон. І вже в короткому часі той сам міністер, який жадав прийняти його проєкт, заявив, що закон не був до глибини передуманий, що прийшов завчасно. А проте він істнує, він погіршив ситуацію обезпечених і вже нині говориться про потребу нової реформи суспільних обезпечень. Видно, що суспільні обезпечення на похилій дошці. Куди вони докотяться, не знаю. Світ праці слушно боїться, що пропадуть вложені ним мільйони. І знов прийшов новий удар для обезпечених, для емеритів, бо декретом президента підтягнено ренти зі суспільної обезпеки під декрет „спеціяльного податку від платень з публичних фондів". Світ праці питається, як могло це статися. Таж суспільні обезпечення є приватною організацією публичного характеру під доглядом уряду! Форми суспільної опіки це гріш обезпечених. Там не докладала ані держава, ані самоуправа і тому вважаємо неправильним, щоб ренти емеритів зі суспільної опіки підтягнено під цей закон. Ці ренти вже і так низькі, що не вистарчають на прожиток бідних емеритів. Домагаємось новелізації цього декрету в той спосіб, щоб звільнити ренти емеритів від винятко[в]ого податку.

Право говорити про фонди суспільних обезпечень маємо в першу чергу ми, що походимо з теренів полудпево-східних воєвідств, бо з тих теренів забрано до Варшави величезні фонди суспільних обезпечень, складені десятками літ всіми обезпеченими, без огляду на народність маємо право говорити і ми, українці, бо держава забрала нам і Український Пенсійний Інститут приватних службовиків. Як я згадав, обезпечення почали гіршати від моменту впровадження комісарщини до суспільних обезпечень. Та комісарщина вдарила нас, українців, ще в одній ділянці. В Суспільній Обезпечальні у Львові на 150 лікарів, було заледви 8 українців. Прийшли редукції лікарів і в цій редукції зредуковано відразу 4-ох районових українців-лікарів. Прийшла друга редукція. В бактеріольогічнім і рентгенівськім заведенні на 10 лікарів, де було 2-х українців, зредуковано обох. Мушу ствердити, що українські лікарі були високо-кваліфіковані і втішалися якнайкращою опінією серед обезпечених. Отже не брак фаховости був причиною тих редукцій. За лікарями пішла редукція українців урядовців Суспільного Обезпечення. Мої панове, чи десятки тисяч обезпечених українців не мають права до того, щоб в Суспільній Обезпечальні працювали українці-лікарі? Чи українці обовязані лише платити вкладки? Проти такої поведінки комісарських урядів Обезпечалень мусимо якнайрішучіше застерігтись. Хочу вірити, що новий міністер суспільної опіки відмовиться від шовіністичної політики панів комісарів.

ОПІКА НАД МОЛОДІЮ, МАТІРЮ І ДИТИНОЮ.

Буджетовий прелімінар передбачує досить поважну суму на цілі опіки над молодію, над дитиною, над матірю.

Українське громадянство, розуміючи вагу і значіння виховання молоді, допомоги дітям і матерям вже від десяток літ має зорганізовану низку установ, які ведуть ту відповідальну працю для народу. Хочемо мати здорове і кріпке покоління. Власними фондами будуємо ті організації.

Українська Захоронка має під своєю опікою около 1.700 найбідніших дітей, даючи їм виховання, прохарчування, а в міру можливости навіть і одежу. У минулому році було 450 дітей у захоронках, 360 користало з харчівні, а з півкольоній користало 1000 дітей шкільного віку. Буджет цього товариства виносив 50.000 зол. Це все зі збірок, це все з пожертв українського громадянства. З цього бачимо, як корисно працює ця заслужена установа. Та що з того! Чи думаєте, що може ця установа находить відповідне зрозуміння в міністерстві суспільної опіки? Ні, панове! Подання на допомогу цього товариства до міністерства досі лишились безуспішні. Товариство користується лише невеликою допомогою львівського магістрату. Чи є хто тут на салі, хто мав би відвагу сказати, що цьому товариству не належиться допомога з державних фондів на таку корисну й успішну працю?

Українське Краєве Товариство охорони дітей і опіки над молодію істнує майже 20 літ, має 24 філії у краю. У Львові веде „Порадню Матери", яка має в своїй опіці постійно понад 300 дітей веде амбуляторію для дітей і порадню для немовлят, має дентистичну амбуляторію для дітей і молоді. В цій установі працює постійно 2-х лікарів, крім помічного персоналу. Не хочу тут розводитись про значіння такої установи. Не хочу тратити слів про значіння опіки над бідною матірю і її дитиною. Ця установа тішиться повним признанням за її працю від урядових чинників. І чи думаєте, панове, що ця установа має поважну допомогу? Направду, стидно мені сказати, якою допомогою користується це товариство. Якби я цього не знав напевно, то не відважився б цього перед вами, панове, сказати. Ця установа, і то щойно від травня мин. року, дістає через воєвідство місячну допомогу **у висоті аж 25 зол.** Те саме товариство, удержує, як я сказав, кілька філій у краю. Найбільшу допомогу дістала філія в Тернополі через тамошнє воєвідство — 250 зол. на загальні цілі товариства і 100 зол. на „Світлицю". Хочу ще сказати про одно місто вже в іншому воєвідстві і направду не знаю казати чи не казати. В місті Стрию, станиславівського воєвідства, діточий захист дістає місячно, — згадайте, панове, скільки? — Не більше не менше, як 12 зол. 50 сот. місячно. Здаєтьcя, що до цього не треба додавати більше слів. Сам факт говорить за себе. І так міг би я говорити про дальші наші установи, як вакаційні оселі, ремісничу бурсу і т. д.

ОПІКА НАД СІЛЬСЬКОЮ ДИТИНОЮ.

Ми знаємо, що в місті біда. Знаємо, що дитина міська потрібує помочі, але рівночасно знаємо, що у більших містах, а вже в деяких місточках зорганізовано так опіку, що у школі не може бути голодна дитина, що вона має запевнену ту теплу страву. А щож на селі! У тому такому бідному нужденному селі, де як відомо, вже від грудня нема кусника хліба. На тім селі ніхто не цікавиться, чи дитина у школі голодна чи ні! Ніхто її в школі не спитає, чи їла теплу страву, як ішла до школи. Голодна, заморена, боса, в зимний день, біжить до школи, бодай там загріється. А що голодна, то байдуже. Сільська дитина до голоду звикла. Новий закон накладає здебільша суспільну опіку на громади. Чи можна подумати, що в теперішній фінансовій ситуації громади мають змогу дати поміч голодним дітям? Таж в останнім часі у Східній Галичині ми дістали нове „сцалене" у вигляді збірних громад і нині громада мусить журитися, як оплачувати Бог знає звідки спровадженого війта, секретаря, а в додатку купити їм модерну машину до писання, удержувати штат урядовців. Чи в голові їм опіка над дитиною? Ми чули від референтів про непомірно високий стан туберкульози серед дітвори. Невжеж держава не має дати помочі, щоб у майбутньому мати здорових громадян? Думаю, що держава мусить розуміти цей свій власний інтерес.

Українське село, яке воно нині бідне і нужденне, а всетаки розуміє вагу виховання дітвори й організує через кружки Рідної Школи в літніх місяцях „Діточі Садки". З власних фондів оплачують учительку, дають приміщення, а густочасто і харч для дітей. Чи думаєте, мої панове,

що ці садки користуються допомогою? Вже добре, коли не маємо перешкод у веденні тих садків.

СУСПІЛЬНЕ ЗДОРОВЛЯ. — „НАРОДНЯ ЛІЧНИЦЯ".

Ми чули від референтів про не дуже то світлий стан здоровля населення у східних і полудневосхідних воєвідствах. Ми чули, якою конечною є потреба будови нових шпиталів і лікарської помочі для населення.

Українське населення, розуміючи вагу суспільного здоровля, більше як 30 літ тому основало товариство „Народня Лічниця". Це товариство веде лікарські амбуляторії, де лікарі працюють безплатно, даючи раду і поміч. „Народня Лічниця" веде амбуляторії для всіх, без ріжниці національностей. І так у 1934 р. перейшло крізь них 26.748 хорих. По національности було 60 прц. українців, 30 прц. поляків, 8 прц. жидів, 2 прц. інших. В 1930 р. товариство приступило до будови шпиталю на 100 ліжок. Нині цей будинок під дахом, 2 поверхи викінчені, третій чекає закінчення. Оцей шпиталь має коштувати 620.000 зол. Досі видатковано 416 тисяч зол. Ці всі гроші на шпиталь зложили найширші верстви українського села. Нема і найменшого села, яке хоч би маленькою лептою не причинилось до будови цього шпиталю. З рахунку бачимо, що кошт одного ліжка виносить 5.200 зол., а санаторія Каси Хорих у Львові будована на 250 ліжок, коштувала 5,775.000, себто одно ліжко 23400 зол., отже більше як втроє, ніж у „Народній Лічниці".

Чи думаєте, панове, що це товариство, яке, як я виказав, працює для всіх національностей, користується публичною допомогою? Знову мені стидно сказати цифру. Народня Лічниця має від маґістрату м. Львова 300 зол., від міністерства суспільної опіки на протитрахоматичну порадню по 50 зол. місячно, від січня 1934 р. до червня тогож року, разом 300 зол., а від липня до жовтня того року по 25 зол. на противенеричну порадню. Це все, що дістає таке високозаслужене і потрібне для загалу населення товариство.

ЕМІҐРАЦІЯ.

Питання зарібкової і переселенчої еміґрації п. референт порушив лише кількома словами. І мав рацію, бо тепер можна сказати, припинилась з Польщі всяка еміґрація. Маємо лише нещасних реемігрантів з Франції. Однак над справою еміґрації не можна переходити до денного порядку. Треба конче думати про можливости еміґрації для населення, яке не може найти заробітку в краю. Мушу з приємністю ствердити, що українське товариство опіки над еміґрантами, яке більше як 10 літ розвиває дуже енерґійну працю, находило все зрозуміння в міністерстві суспільної опіки, починаючи ще від часів Еміґраційного Уряду. Вважаємо за конечне шукати нових теренів для праці і поселення. Однак хорони Боже, щоб мав повторитися відомий всім експеримент з Перу. Уважаємо за конечне відновити Еміґраційну Раду, той суспільний чинник, який при помочі своїх делеґатів, а не еміґраційних спекулянтів, розглядав таку важну справу, як еміґрація. У цій справі міністерство суспільної опіки повинно присвятити спеціяльну увагу.

ФОНД ПРАЦІ.

В мин. році злучено фонд праці з фондом безробіття. Коли говориться про пів міліона безробітних по містах, то знаємо всі, що є міліони безробітних на селах. Вони без всякої помочі. Всі ствердиуємо, що село без праці, без заробітку. Міліони рук чекає на працю. Треба ствердити, що минулорічна акція фонду праці, платження за публичні роботи на селах збіжжям, принесла поважні користи. Це збіжжя діставалось у руки тих, що його потрібували до прожитку. Головно було це корисним у гірських околицях, де такий доймаючий брак хліба. Однак неменше потрібна була ця акція і на низах. При помочі цієї акції збудовано багато кільометрів дороги і нових мостів. Переведено чи започатковано поважні меліораційні роботи. Вправді на цей рік зменшено буджет фонду праці, однак закуповуючи дешеве збіжжя можна буде і в цьому році перевести успішну працю.

Хліборобська Палата у Львові, переймаючи функції колишнього меліораційного бюра Краєвого Виділу, проектує на майбутній рік цілу низку меліораційних робіт. І тому Хліборобська Палата звернулася до фонду праці за невеликою допомогою, бо лише за 75.000 зол. на цілі переведення помірів і дозору праці. Наші села розуміють вагу меліорації, знають, що через це піднесеться добробут села. І зобов'язались перевести ці праці безплатно, власними руками. Мої панове, тут річ іде про велику акцію для наших сіл, тому палко апелюю, щоб фонд праці взяв під увагу це прохання Хліборобської Палати в інтересі піднесення добробуту села. Завданням фонду праці йти назустріч тим високим суспільним починам. Уважаю за конечне звернути увагу ще на одну ділянку, через котру можна би облекшити безробіття села. Є це

НАРОДНІЙ ПРОМИСЛ.

Всім відомо, що мистецтво українського народу стоїть дуже високо. Маємо вже поважні орґанізації, які працюють від ряду літ у цій ділянці і заосмотрюють у ці мистецькі вироби українського народу не лише краєвий ринок, а зорґанізували збут за границю і до Америки. Ці орґанізації поставлені власними силами українського населення. Вони дають вже тисячам рук працю. Однак для зорґанізування ширшої акції мусить прийти фонд праці з найнижче процентованими кредитами для установ, що дали доказ, що вміють вести цю таку важну господарську ділянку. В цей спосіб тисячі нових рук дістануть працю.

ВОЄВІДСЬКІ ФОНДИ ПРАЦІ.

У мене в руках проект тернопільського воєвідського фонду праці. Поза дуже корисним проектом будови доріг, реґуляції рік, каналізації, водотягів, знаходимо ще й інвестиції додаткові. У цих додаткових інвестиціях передбачені суми, як на наші умовини, досить поважні, бо по кільканадцять тисяч на будови домів леґіоново-стрілецьких: у Тернополі, Чорткові і Золочеві, — а в додатку на туристичний дім у Тернополі 5.000 зол. Мої панове, ми не маємо нічого проти того, щоби суспільні організації будували для себе доми. Однак мусимо якнайрішучіше застерігтись проти того, щоби стрілецькі чи людові доми користувались публичними фондами, як це на жаль досі бувало, чи то з фонду праці, чи з фондів повітових виділів. Ми все стояли на тім становищі, що коли якесь українське село чи містечко будує свій Народній Дім чи читальні „Просвіти", то мусить це робити зі своїх власних фондів, своїми власними силами, бо вважаємо, що лиш так вибудований дім буде приносити для громадянства користь. Не можемо приучувати громадянство, щоб чекало на публичні фонди, а само не виказувало потрібної ініціятиви й енерґії. Стоїмо на становищі, що кожне громадянство свої громадські установи має творити власними силами, а публ. фонди, складані цілим населенням, мають іти в користь публичних робіт, котрі принесуть користь загалові населення.

Призначений мені час вже минув. П. Предсідник взиває кінчити, тому кінчу словами, якими почав: міністерство суспільної опіки — це міністерство, що своєю діяльністю доходить найглибше до широких мас і хочу вірити, що українські широкі маси і їх орґанізації найдуть зрозуміння у теперішнього міністра суспільної опіки.

З українського життя на Дал. Сході.

МАТЕРІЯЛИ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО РУХУ НА ЗЕЛ. КЛИНІ.

В 6-ому відтинку фейлетону Яхна п. н. „Читинський процес" (М. В., ч. 1. з ц. р.) находимо ось-таке місце:

„Треба зазначити, що до сьогодні ми не маємо фактично точних, провірених даних про кількість, час повстання та діяльність наших окремих орґанізацій та мабуть і лише чи спроможемося це колись зробити, бо більшість архівів та матеріялів загинула. Самі ми розпоряджаємо тільки частиною цих первісних джерел, котрі ще чекають на детальне дослідження та перевірку. Одначе все таки більшість матеріялу загального, принципового характеру є в нас на руках, що треба завдячувати редакції „Маньджурського Вістника" та його приятелям, котрі допомагають у цих історичних студіях".

На окремому місці редакція „М. В". звертається з проханням до тих, що перебували підчас громадянської війни в Сибірі, щоб вони дали якісь відомости про тодішні українські військові частини, якісь вирізки чи навіть матеріяли. Може зацікавиться тим дехто з галицьких українців, що були в тому часі на Зеленому Клині.

ГОСТІ В ХАРБІНІ.

До Харбіна приїхав на деякий час із Німеччини п. Богдан Лукавенко, який щойно покінчив університет у Мінхені. Приїхав туди теж із Японії п. Воблий, що колись був головою українського студентського гуртка у Владивостоці, де вчився у Східному Інституті. Воблий прожив довший час у японському місті Цуруга, де викладав у тамошній ґімназії.

З ДІЯЛЬНОСТИ ФІЛІЇ Т-ВА „ПРОСВІТА" У ХАРБІНІ.

В останньому часі заходом філії „Просвіти" виголосив інж. Краковський реферат п. н. „Радіо наших днів", а п. Шлендик: „Українсько-московські економічні взаємини". „Просвіта" влаштувала також разом з іншими українськими орґанізаціями зустріч нового року. Між іншими точками програми виставлено комедію-сатиру П. Мурського „Засідання Комітету".

Гостра відправа послові Тимошенкові.

Після промови пос. В. Целевича (яку передаємо на іншому місці), забрав голос представник УВО, пос. Тимошенко. Він у довшій промові намагався ослабити те все, що сказав пос. Целевич про волинські відносини. Він твердив, що на Волині все якнайкраще, що УНДО не має ніяких впливів на Волині. У своїй промові зробив він закид, наче УПР противилась українізації православної церкви. Зокрема заатакував він в нахабний спосіб голову Василя Мудрого, висуваючи твердження, що голова Мудрий витав Скрипника („найбільшого ката українського народу" — такі знамениті інофрмації п. Тимошенка!) у Львові в часі його приїзду.

Посол В. Целевич забрав голос і у формі фактичного спростування дав таку гостру відправу пос. Тимошенкові:

„В інтересі правди мушу спростувати цілу низку неправдивих тверджень і наклепів пос. Тимошенка. В першу чергу неправдою є, що пос. Мудрий витав Скрипника в часі його переїзду через Львів, а зате правдою є, про що кожний має змогу переконатися, що в тому часі голова Мудрий заатакував в гострій формі Скрипника у ґазеті „Діло". Дальше правдою є, що голова Мудрий все займав становище рішуче вороже до комунізму і в останніх часах вів провід у пропаґандовій акції перед світом у справі голоду на Великій Україні.

Неправдою є, що УНДО не має ніяких впливів на Волині. Прорічистим доказом наших впливів на Волині є українська преса, яка масово розходиться на Волині, не оглядаючись на ріжні адміністраційні перепони, у часі, коли пресу Певного ніхто не читає. Правдою є дальше, що населення Волині тяготіє до львівського центра і що тільки адміністраційні переслідування стоять на перепоні поширення галицьких освітніх, господарських і руханкових установ на ті землі.

Неправдою є, що УНДО є проти українізації православної церкви. Зате правдою є, що УНДО бореться не тільки за українізацію православної церкви, але виступає також проти навчання релігії для українських дітей на Поліссі у польській мові, проти чого не виступає УВО. Неправдою є, що на Волині панують ідеальні відносини, найкращим доказом чого є промова сен. Радзівіла у сенаті, в якій він змалював волинські відносини в той спосіб, що ту промову викреслено зі стенографічного протоколу.

Неправдою є твердження п. Тимошенка, що луцьку „Просвіту" розвязала влада тому, що вона перейшла під вплив комуністів, зате правдою є, що „Просвіту" в Луцьку розвязано саме тоді, коли усунено з „Просвіти" комуністичні впливи і коли головою „Просвіти" в Луцьку став знаний волинський діяч Островський. Історії луцької „Просвіти" не знає пос. Тимошенко тому, що він щойно в 1929. р. вернувся з еміґрації і добився польського громадянства.

Часопис „Час", орґан польських консерватистів, зовсім влучно подає ріжницю між нами та вами. У статті „Косцялковський — Мудрий, Юзефський — Певний" уважає він, що ріжниця між нами та вами є така, як між союзником а клієнтом. Ваша ґрупа, пане посол Тимошенко, є звичайним собі клієнтом і тому нам з вами не по дорозі.

УЛЬТІМАТ МАНДЖУ-КО ДО СССР.

ТОКІО, 24. 1. ПАТ. Агенція Домеї повідомляє з Гсін-Кінгу: Тому, що монгольські війська Чанг-Єн-Чінга нарушили кордон, міністер закордонних справ Манджу-ко вислав на руки комісаря закордонних справ совітської Монголії телеграму з домаганням, щоби большевики негайно відкликали монгольські війська з прикордонної смуги. Уряд Манджу-ко заявив у телеграмі, що скидає всяку відповідальність за інциденти, якщо уряд совітської Монголії не виконає цього домагання. Агенція Домеї додає, що від 1. січня ц. р. війська совітської Монголії вже тричі нарушили кордон Манджу-ко.

—o—

АНГЛІЙСЬКІ КОРАБЛІ В ГІБРАЛЬТАРІ.

ГІБРАЛЬТАР, 24. 1. ПАТ. Сьогодні причалили тут панцирники „Нельсон“, „Родні“, кружляки „Лемдер“, „Кейр“, „Сідней“ та фльотиля контрторпедовців під командою адмірала сера Роджера Бекгавза.

6.000 ЛЮДЕЙ ПРИ ТРУНІ КОРОЛЯ.

ЛЬОНДОН, 24. 1. ПАТ. Вестмінстергол, де є труна з тілом короля Юрія V, відчинили для публики. Частина населення ждала вже від півночі, щоб відчинили двері. Від год. 8 до 9 рано передфілювало перед труною ок. 6.000 людей.

Представники українців у мін. освіти.

У четвер 23 січня ц. р. міністер освіти проф. д-р Войтіх Свентославський приняв на авдієнції представників У.П.Р.: голову В. Мудрого; пос. Д. Великановича і пос. В. Кузьмовича та президію Взаємної Помочи Українського Вчительства.

За зміну політики супроти українців у суді.

БЕЗУСПІШНІ ПОДАТКОВІ ЕКЗЕКУЦІЇ.

У четвер 23. січня ц. р. соймова буджетова комісія радила над буджетом міністерства справедливости. Прелімінар буджету реферував пос. Сьода, який обговорив по черзі законодавство, вимір справедливости і відносини у вязницях, згадав, що міністерство владжує проект пресового закону і закону про журналістів. Віддовжневі закони не тільки що не уздоровили господарського життя, але ще й підкопали довіря. Тому ці закони слід в найкоротшому часі зновелізувати. Організаційні засади в судівництві не змінилися. Між суддями, прокураторами та адвокатами доходить до все більшого розлому. Екзекуції кінчаться безуспішно. Бувають і такі дивогляди, що коморник записує і такі дрібнички як каламар.

Вязниці нікого не поправляють ні не відстрашують. Тому міністерство справедливости шукає нових шляхів, щоби піднести моральність проступків. Виходить зі засновків, що можна ще поправити тільки тих, які припадково нарушили закон. З тією метою міністерство переводить якнайдальший розподіл вязнів. Опісля референт зясував поодинокі роди вязниць і дійшов до висновку, що при обмежених грошевих засобах санітарний стан вязниць буде далі обнижуватись.

У дискусії пос. Козловський домагався, щоби суд карав не лише всіх авантюристів, які свідомо впиваються, щоб опісля могли викликувати бійки ножами, але також і власників де вони впиваються. Пос. Гуттен-Чапський запитує, чи не могли би вязні із святохресної вязниці, де відсиджують досмертні кари, працювати поза цією тяжкою вязницею, нпр. в дооколичних лісах.

ЛОМАННЯ МОВНОГО ЗАКОНУ.

Пос. В. Целевич ствердив, що мовного закону з 1924. р. належно не виконують, бо судді не володіють українською мовою. Тому необхідна інструкція, щоб судді на мішаних під національним оглядом територіях навчилися по українськи. Друга справа торкається українців у судівництві як суддів і бюрового персоналу. Українці мали доволі поважний відсоток у судівництві. Це основно змінилося за попереднього президента львівської апеляції. Українські судді вовсім не аванcують. При приниманні нових сил до судівництва слід би брати під увагу й українські сили. У цій справі предложили ми меморіял міністрові справедливости.

У Львові повстав нотаріяльний „картель“. Завдяки цьому багато осіб, бажаючи оминути високу тарифу, їде до підміських місцевостей і там кладжує нотаріяльні акти. Слід би скасувати нотаріяльний примус, бо трапляються такі парадокси, що за контракт нерухомости вартости 100 зол. платиться кільканадцять золотих.

Далі пос. Целевич просить вияснити, як мають поступати ті українці, що в рр. 1919—1921. виїхали на студії за кордон і не виконали військового обовязку у Польщі. На основі розпорядку ради оборони держави з 1920. р. цим людям відобрали польське громадянство. Тепер амнестійний закон обняв і ці проступки і ці люди хочуть вернутися до Польщі, але не знають, як мають це зробити, бо консулати мабуть не видадуть їм пашпортів.

Пос. Целевич домагався теж, щоби міністерство привернуло окружний суд у Сяноці. Вкінці згадав про кримінальну політику у політичних процесах. Можу цю справу порушити тим лекше, говорив пос. Целевич — що група, до якої належу, заняла зовсім ясне становище до нелегальної діяльности ОУН. Спершу за саму приналежність до ОУН карали пересічно 1—2 роками вязниці. Опісля пристосовувано щораз вищий вимір і дійшло вже до кільканацять літ. За приналежність до комуністичної організації судди пристосовують менше суворі кари. У політичних процесах високі кари нераз осягають противлежний вислід від задуманого і думаю, що цей високий вимір слід би обнизити. Теж не слід би до молодих людей пристосовувати як додаткову кару втрату громадянських і політичних прав. Знаю, що критика судових присудів недопустима, але присуди у політичних процесах мають теж політичні наслідки. Стверджую, що у звязку з варшавським процесом українська опінія радше була ворожа до діяльности ОУН, про яку згадувалося у цьому процесі. Одначе нерівна поведінка з обороною, зокрема суворі кари для підсудних спричинили те, що українська опінія знову почала прихильно дивитися на тих тяжко засуджених підсудних. Порушую це тому, що публична опінія є важним чинником у формуванні взаємин. Вкінці просив би я, щоб українських політичних вязнів перевезли з найтяжчої чеснохресної вязниці до інших вязниць, де є лекший режім.

На промови послів відповів міністер справедливости **Міхаловський.** Зазначив, що на присуди суддів міністерство не має найменшого впливу та що в справі нотарів видано обіжник. Далі заявив таке: „Мушу признати неслушним закид пос. Целевича, щодо здогадного покривдження суддів, прокураторів і нотарів української національности. Пристосовую однакові засади до всіх осіб без ріжниці національности“. Ствердив, що обставини промовляли за кількома суддями української національности, яких звільнили підчас реорганізації судів. Їх приняли назад, один з них навіть перейшов на вище становище.

У львівській апеляції на 549 суддів і прокураторів поляків є 161 українців, число нотарів українців доходить до 20. Українців приймається на всі становища. Одначе не роблю тайни, що першенство признаю тим, які ніколи не забули про свої обовязки супроти держави. П. Целевич висунув теж деякі закиди проти предсідника й прокуратора у процесі за вбивство мін. Перацького. З цими закидами не погоджуюся, у справі присуду не думаю дискутувати.

По промові інших послів говорив ще віцеміністер судівництва Сечковський, який між іншим ствердив, що розділ адвокатури від нотаріяту переведено згідно з домаганням великої більшости опінії і спроби вернутись до давного стану не обосновані. Зі справою селянських гіпотек дійсно багато клопоту, але праці кодифікаційної комісії у цій справі вже пішли далеко напеpед. По промові референта комісія приняла буджет міністерства справедливости.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

На початку пленарного засідання вшанували память англійського короля Юрія V. Опісля сойм ратифікував кілька конвенцій, відослав до комісії три проекти уряду самоуправних законів і вибрав самоуправно-адміністраційну комісію та комісію здоровля і публичної опіки — з 25 послів. Без дискусії відіслано до правничої комісії проект закону про видавання денника залізничих тариф і вибрано спеціяльну комісію, яка розгляне проект закону про користування зброєю цивільних сторожів, які виконують обовязки в поодиноких ділянках військової адміністрації й у військових підприємствах. Після відчитання інтерпеляцій маршал замкнув засідання.

13-ЛІТНІЙ КНЯЗЬ — КОМАНДАНТ ДИВІЗІЇ.
Дощ і град в Абісинії.

АДДІС-АБЕБА, 24. 1. ПАТ. В Аддіс-Абебі та в ріжних частинах краю паде знову від 24 годин дощ і лютує градова туча. Князь Гарару, 13-літній цісарів син, переймає команду над дивізією із 10.000 абісинської молоді.

Партійна чистка в Сов. Союзі.

(За радіом.)

Початок січня приніс нову чистку членів і кандидатів большевицької партії. Як довідались ми із радіо, в *Україні усунено з партії коло 10 відсотків членів*. Провірка була там строгіша, ніж в інших частинах Сов. Союзу. „Чистка" впрочім ще остаточно не закінчене, бо зміна партійних білетів, що має сягнути до лютого, буде також переведена ригористично. В довгих рефератах на цю тему, що їх виголошено в усіх большевицьких радієвих стаціях, підкреслено, що членів до партії приймали „райпарткоми" майже або таки зовсім без розбору. Вистало навіть, що хтось приніс вирізок із газети, де було його оголошення про загублення партійної легітимації. Йому видавали негайно другу, не слідкуючи за тим, чи і де його приймали були до партії. В багатьох місцевостях приймали в партію гуртом на „парадних" зібраннях комсомольців.

Кабінетова кріза у Франції затягається

Сарро намагається створити кабінет.

ПРИЗНАННЯ І ДОВІРЯ ДЛЯ ЛЯВАЛЯ.

ПАРИЖ, 24. 1. ПАТ. Група републиканського центру палати послів ухвалила одноголосно денний порядок, де стверджує, що уряд Лявалля мав постійно в усіх ділянках апробату парляменту, тому кабінетова кріза зачалась у ненормальних і нелегальних умовинах. Крім цього денний порядок протестує проти натиску ріжних комісій, що не мають до такого натиску ніякого права й мають на меті тільки заколотити нормальну діяльність парляментарних інституцій. В закінченню денний порядок висловлює Лявалеві вдячність за працю, яку він виконав та повне довіря. Журбу зліквідувати крізу залишає тим, що її викликали.

САРРО ПРЕМІЄРОМ?

ПАРИЖ, 24. ПАТ. Сарро згодився прийняти місію створити кабінет, але застеріг собі, що остаточно відповість, коли відбуде деякі наради зі своїми політичними приятелями. Журналістам Сарро заявив, що він не хотів прийняти місії та вказував през. Лебренові людей, що більше від нього до такого завдання покликані.

УМОВИНИ СУСПІЛЬНИХ РАДИКАЛІВ.

ПАРИЖ, 24. 1. ПАТ. На пленарному засіданні групи суспільних радикалів уповажнили Даладіє повідомити Сарро, що партія суспільних радикалів візьме участь в уряді під умовою, що в його програмі будуть такі три точки: 1) боронити франка перед спекуляцією, 2) боронити публичних свобід перед ріжними замахами, 3) вести закордонну політику в рямах договору Ліги та згідно зі засадами Ліги Націй.

САРРО СТВОРИВ УРЯД?

ПАРИЖ, 24. 1. ПАТ. Авас повідомляє, що Сарро засадничо створив уже кабінет, з застереженням, що Перно прийме теку справедливости або стане державним міністром. Склад нового уряду був би такий: премієр і внутрішні справи Сарро, державний міністер Дельбо, справедливість Перно (?), закордонні справи Флянден (?), фінанси Реніе, війна Поль Бонкур, маринарка Пітрі, торговля Бонне, почта і телеграф Мандель, публичні роботи Шотан, летунство Льорен Ейнак, освіта Рустан, хліборобство Катала, кольонії Жак Стерн (?), праця Фроссар, емеритури Шанпеліє де Ріб, торговельна маринарка Бардон, здоровля Гарні, державний підсекретар у президії ради міністрів Жан Зей, державний підсекретар у міністерстві внутрішніх справ Жакіно.

Коли не прийде до непередбачених подій Сарро сподівається, що ще нині до полудня предложить президентові републики список нового кабінету.

Поль Бонкур, залишаючи вчора вночі Сарро, заявив журналістам, що Сарро виглядає на людину, що хоче дійти до мети. Шанпеліє де Ріб сказав, що справа створення кабінету є на добрій дорозі та що Сарро нині рано поновить свої зусилля.

АБІСИНЦІ ВЗЯЛИ В ПОЛОН ДВОХ ЛЕТУНІВ.

АДДІС-АБЕБА, 24. 1. ПАТ. Два італійські летуни та три вояки-тубільці з розбитого літака в районі Даґґамодо попали в абісинський полон. Їх відвели до Даґабуру.

Криваві бійки у Сирії.

ДИМІСІЯ ДВОХ МІНІСТРІВ. — УБИТІ Й РАНЕНІ.

ЄРУСАЛИМ, 24. 1. ПАТ. Підчас учорашніх заворушень у Дамашку вбили 3 студентів, кількадесять демонстрантів і 40 поліцаїв ранили. Студенти змушували купців у жидівській і християнській дільниці замикати крамниці. У Гомс прийшло до зудару, в якім згинуло 3 особи, 20 поранено.

В Дамашку й Алеппо арештували загалом 750 осіб. В обох цих містах оголосили стан облоги. Високий французький комісар Де Мартель приїхав до Дамашку і заявив на пресовій конференції, що Сирію поділять на 8 округ. Міністри фінансів і віроісповідань зголосили димісію, хоче мабуть уступити також голова держави.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— **Лявіна засипала робітників.** Біля Тсуруґі лявіна засипала 51 робітників, що очищували залізничий тор. 8 робітників згинуло, 11 ранених, решту врятували.

— **Вафдисти не хочуть творити уряду.** Провідник партії Вафд далі відмовляється творити коаліційний уряд для переговорів з Великою Британією. Ситуація далі неясна.

— **Тлінні останки Кіплінґа у катедрі Вестмінстеру.** Вчора зложили тлінні останки Редіярда Кіплінґа у Вестмінстерській катедрі у т. зв. „Гробниці поетів". Жалібне богослуження було незвичайно скромне.

— **Урядовці мусять пити молоко та їсти парівки й гуси.** Латвійське товариство „Експорт беконів" звернулось до поодиноких міністерств і урядів з пропозицією, щоб підчас бюрового снідання видавати урядовцям гарячі парівки. Такі розпорядки мали би на меті причинитись до збільшення консумції мяса. Як відомо, минулого року литовський уряд наложив на своїх урядовців обовязок купувати гуси, деякі уряди примушували урядовців пити молоко.

— **Штаремберг у б. цісаревої Зити.** Авас повідомляє з Відня, що віцеканцлер Штаремберг разом з адютантом кн. Віндішгрецом, вертаючись з похоронів короля в Льондоні, задержиться напевно у Штенкерцель, де живуть б. цісарева та її син арх. Оттон Габсбурґ. Одначе це покищо не вирішене. Безсумнівно, що кн. Штаремберг відбуде в Льондоні розмови, що рішать про програму його поворотy.

— **Маніфест претендента до бразилійського престолу.** З Ріо де Жанейро повідомляють: В останніх місяцях дуже зросла діяльність бразилійських монархістів. Кн. Педро Енрік оголосив недавно маніфест-програму політичної акції, що має на меті повалити републиканський устрій у Бразилії. Князь Педро Енрік є претендентом до бразилійського престолу.

— **Засудили мурина на 75 років вязниці.** Мурина Гейвуда Петтерсона, одного з підсудних у відомому процесі у Скотсборо остаточно засудили на 75 років вязниці. Три комплети присяглих суддів засудили його давніше на смерть. Інших підсудних судитимуть пізніше.

З успіхів нашого співака за кордоном.

Концерт Олександра Носалевича у Вісбадені.

Ми дістали кілька вирізків з німецьких газет про нові тріюмфи відомого нашого оперного співака Олександра Носалевича, члена оперного театру у Вісбадені. Ось деякі з них, що відносяться до виступу Ол. Носалевича в творі Гендля „Месія":

„Вісбаденер Таґеблятт" з 21. XI. м. р. пише так: У басовій партії найкраще заслужився Олександер Носалевич. Совісність і музична культура, з якою він виконав свою бравурну арію, видвигнула його як правдивого мистця-співака, якого ми зрештою цінимо від років.

„Вісбаденер Цайтунґ" з 21. XI. м. р. пише: Побіч сопрану найбільше сольових партій мав бас, і ті партії пройшли з великим успіхом. Арії „Хто знає день своєї майбутности", „Нарід, що у темноті", „Чому горять густими", „Вона грає на сурмі" є басовими партіями і мають своєрідну вартість у цілій літературі. З подивугідною силою голосу і дуже влучною характеристикою зумів Олександер Носалевич по мистецьки ожививти не тільки ці відомі, але теж дуже трудні арії.

„Нассавішес Фольксблятт" з 22. XI. м. р. пише так: З тим більшою насолодою мали ми змогу захоплюватись великим мистецтвом Олександра Носалевича. Його сильний, глибокий бас надається до виконання найтрудніших партій.

Яка шкода, що наш знаменитий співак-мистець живе так далеко від нас і ми не мали нагоди його почути вже від кількох літ!

НОВИНКИ.

— **Концес. Курси косметичні Стефанії Гавრясевич під проводом д-ра Е. Дурделли та д-ра хемії космет. Львів, вул. Коперника 42а, тел. 272-18.** Вписи приймаємо щоденно. Початок викладів 15 лютого. Проспекти на бажання висилає Дирекція. 1—10

— **Деякі наші читачі і передплатники,** які дістали календар „Криницю" на рік 1936, не вирівняли ще належитости за нього. Просимо при висилці передплати на лютий не забути вирівняти належитости за календар у квоті зол. 1.50.

— **Реферат на тему „Післявоєнна людина"** виголосить д-р Маркіян Дзерович в суботу, 25. січня 1936, год. 19. в домівці Марійського Товариства Пань, вул. Руська 10. Вступ за добровільними датками на цілі харитативної секції Марійської Дружини Студенток.

— **У цьогорічному карнавалі** знову найбільшою атракцією буде БАЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ, який відбудеться 8-го лютого (в суботу), у салях Касина Почтовців, при вул. Яновській. Баль Української Преси впровадило минулого року Товариство Письменників і Журналістів у щорічний звичай, наслідуючи подібний звичай у всіх культурних народів світа. Балі Преси — це репрезентаційна карнавалова імпреза, на якій стрічається не тільки молодь, щоб танцювати, але й усі найповажніші представники громадянства, щоби на товариському ґрунті маніфестувати свою солідарність з таким могутнім чинником прилюдної опінії, яким є скрізь — преса.

— **Комітет Допомоги Вдовам і Сиротам по священниках** уряджує у вівторок, 4. лютого с. р. в салях Театру Ріжнородностей, Народнього Дому й Української Бесіди, вул. Рутовського ч. 22, І. поверх, **Традиційний Вечір** при ласкавій співучасти Вп. Пань: Евгенії Зарицької й Люби Німцівної, Вп. Панів: оперового співака Івана Романовського й радника д-ра Юліяна Заяця та хору „Евгена" під управою Вп. П. Е. Козака. Декламацію виголосить Вп. П. мгр. філь. Ірина Ґурґулівна. При фортепіяні Вп. Пані: проф. Лідія Шпитковська, Марія Головківна та мгр. Іван Заяць. По вечорі танці під проводом Вп. П. проф. Павла Зимака. Стрій візитовий. Початок год. 9 веч. Буфет у власній управі. Вступ на салю тільки за запрошеннями, які можна відобрати 1 і 3 лютня у крамниці „Достава", вул. Руська 20.

— **Традиційну просфору** уладжує Комітет будови церкви СС. Василіянок у Львові в салі монастиря при вул. Потоцького ч. 95 в неділю, 2. лютого ц. р. Початок год. 5.30. В програму входять хореографічні й музикально-вокальні продукції, спільна просфора, привіти, коляди й щедрівки.

— **Дискусія над ідеями Драгоманова.** Заходом Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка у Львові відбудеться 25 січня ц. р. в год. 18. в салі „Української Бесіди" (Рутовського 22) дискусійний вечір на тему „Драгоманів і сучасність". Дискусію започаткують д-р К. Коберський і д-р К. Чехович.

— **Засідання Мат.-Прир.-Лік. Секції Н. Т. Ш.** відбудеться в неділю, 26 січня в год. 10.30 в Прир. Музею НТШ II. пов. В год. 11.30 відбудеться засідання Фізіографічної Комісії НТШ. Президія просить явитись точно.

— **Нове цивільне право в українській мові.** В найближчому часі вийде у Львові з друку кодекс нового закону про зобовязання (облігації) в українському перекладі, разом з популярним коментарем. Як відомо, цей закон (з 1933 р.) уніфікував всі приписи про зобовязання в цілій Польщі і почав обовязувати від 1. липня 1934 р. Містить в собі найбільшу та може найважнішу групу цивільного права і є у правно-економічному життю суспільности надзвичайно важний. У тому підручнику будуть обговорені такі справи, як купно-продаж, даровизна, наєм, аренда, вигода, позичка, договори про працю і діло, доживіття, порука і т. д. Автором підручника є м-р Микола Топольницький.

— **Протестаційний студентський страйк.** У звязку з неприхильним поладнанням міністерством освіти справи академічних оплат відбулися у пятьох львівських студентських домах віча, на яких рішено проголосити 24-годинний протестаційний страйк у львівських вищих школах. Такий самий страйк проголошено в Кракові.

— **Важке матеріяльне положення студентів.** 800 студентам вищих шкіл у Кракові, між ними 400 студентам університету грозить скреслення, томущо не заплатили першої рати чесного у продовженому речинці. Подібно стоїть справа у Львові. Щоб управильнити залеглу заплату і не втратити року, крім нормальної рати чесного вони мусять заплатити ще 40 зол. нового вписового і канцелярійної такси.

— **Амнестіоновано 31 прц. вязнів.** На основі амнестії звільнено, як відомо, в часі від 3 до 15 ц. м. загалом 17.106 вязнів. По день 1 ц. м. находилося у вязницях 55.336 осіб, між ними 42.279 карних і 13.057 вязнів слідчих, а в дні 16 ц. м. залишилось 38.230 осіб. На основі амнестії звільнено 31 прц. вязнів. У числі 17.106 звільнених вязнів було 14.200 звичайних проступників і 2.906 політичних. Карний департамент міністерства справедливости обчисляє тепер вязнів, обнятих амнестією, але досі невипущених на волю, себто таких, яких кари амнестія не обняла в цілости.

— **Намагане самогубство.** При вул. Руській ч. 8 скочив з третього поверху на подвіря 24-літній торговельний помічник Ізидор Гальпер і тяжко потовкся. В грізному стані відставили його до шпиталю.

— **Плямистий тиф у Самбірщині.** В селі Дорожеві пов. Самбір стверджено кілька випадків плямистого тифу. Санітарна влада розпочала відповідну охоронну акцію.

— **Еміграційний рух у Польщі.** В часі 11 місяців м. р. виїхало з Польщі 50.914 емігрантів, з того 18.966 до европейських країв і 31.949 до позаевропейських. У тім самім часі вернулось до Польщі 44.143 осіб, з того 42.572 з країв европейських і 1.571 позаевропейських.

— **Фахова читальня для книговодців.** В четвер 23. ц. м. відбулося святочне відкриття „Читальні імени проф. д-ра Франца Томанка". Читальня міститься при львівському відділі „Звязку Книговодів", вул Булвари ч. 5. а її книжковий інвентар складається головно з багатої спадщини відомого торговельно-економічного письменника і вченого, пок. Ф. Томанка. На святі відкриття виголосив дуже гарну промову голова відділу дир. Бельський, накреслюючи духову сильветку іменника читальні. З цієї читальні, що має багато фахової літератури і преси, можуть користати також нечлени.

— **Сян виступив із берегів.** Наслідком дощів і сніговиці вилляв горішній Сян з гірськими потоками. Під Сяноком вода піднеслася на 3 метри понад нормальний рівень. Між Сяноком і Перемишлем води залляли прибережні поля і загрожують поблизьким селам.

— **Комуністи перед судом.** Перед трибуналом присяжних суддів у Львові розпочався процес проти 11 комуністів Матвія Кравчика, Вацлава Марека, Анни Блажеєвської, Сам. Шіфа, студ. політехніки, Кляри Абердам, Адольфа Лернера, Давида Лазара, Іти Жнікер, Макса Віса, Абраг. Білера і Бери. Райхштайна. Свого часу поліція викрила при пл. Більчевського і при вул. Клепарівській велику скількість комуністичних друків, друкарню і зброю. Ці домівки винаймив обвинувачений Лазар нібито на фабрику паперових торбинок, а поправді друкували там комуністичні відозви.

— **Загадочна крадіж.** Слідча влада веде дохоження в загадочній крадежі на шкоду Кредитового Т-ва Земського. Возьний з цього банку, 70-літній Онуфрій Осичин, вийняв у Загальнім Банку Союзнім 4.400 зол. і сховав до портфелю на грудях. По дорозі до свого банку ствердив, що гроші пропали. Переслуханий на поліції зізнав, що його певно обікрали у дверях банку, коли перетискався серед юрби інтересентів. Управа банку, в якому він служив довгі літа, видала йому якнайкраще свідоцтво.

— **Рудрофа знову засудили.** В окружному суді в Золочеві відбувся новий процес проти Стан. Рудрофа з Бродів. Тим разом він відповідав за нелегальну фабрикацію овочевих вин на більші розміри. Рудрофа засуджено на гривну 820 зол. із заміною на 40 днів арешту.

— **Краєва хроніка.** В кількох місцевостях ярославського повіту склалися пожежі. М. ін. в Пискоровичах згоріла загорода Дмитра Гарасюка, правдоподібно наслідком підпалу. — При рубанні дерева в лісах Лянцкоронського в Розділі пов. Жидачів згинув 16-літній робітник Василь Мельницький із Крупська, привалений стятим деревом. — В Ляшках Мурованих під Львовом арештовано Юрка Молочія, що postрілив тяжко Михайла Зезлона.

— **Теперішні війти.** Війта громади Малин пов. Дубно, Генрика Глушковського припинило дубенське староство в урядуванні і поставило в стан обвинувачення. Люстрація його господарки викрила великі грошеві зловживання.

— **Трагічна риболовля.** В селі Прилуках пов. Рівне господар Павло Корнелюк ловив риби при помочі вибухового матеріялу, який закладав під тонку верству леду. Після вибуху збирав убиті риби. Один набій вибухнув, заки Корнелюк успів утекти. Вибух був такий сильний, що Корнелюка розірвало на шматки і розкинуло їх далеко. Тяжко ранило теж Мирона Басадського, що припадково туди переходив.

— **Обездолена.** З Новгородка до Вильна прибула матуристка Регіна Янковська шукати праці і знайшлася у великій біді. Питаючи за працею, прийшла до одного промисловця і коли виходила з його кабінету, забрала із жидальні цінний портрет, який продала. Добуті цим способом гроші позволили їй жити кілька тижнів. Коли гроші минулися, зголосилася на поліцію й просила, щоби її арештували за крадіж. Справою занявся суд. Обвинувачена призналася до крадіжи, мовлячи, що зробила це зголоду та просила, щоби дали їй якнайбільшу кару. Суд засудив її на 6 місяців арешту з припиненням на три роки. Виходячи зі суду, вона заявила, що не знає, що зі собою діяти.

— **З Польщі.** У Варшаві появилися масове фальшиві 1-золотівки. — В Ряшеві на власника банкового дому Сімона Абдермана напав вечором якийсь грабіжник і вирвав йому течку з готівкою 300 зол. Втікаючи грабіжник стріляв до поліції й щез серед темряви. — На залізничій лінії Люблин-Свидник біля села Семборівка кинувся під потяг студент четвертого року духовної семинарії в Люблині, 23-літній Франц Шевчик, родом з Яновець під Люблином.

— **Єзуїта засудили на вязницю.** Німецького єзуїта патера Йосифа Шпікера в Кельні засуджено на один рік і три місяці вязниці. У присуді сказано, що Шпікер на богатьох зборах католиків і з проповідниці виступав гостро проти націонал-соціялістичної партії та державної влади.

— **Геркулянум відкопане.** Щораз більше виходить на денне світло староримське місто Геркулянум, якого засипав вибух Везувія в 79 р. Розкопки, переведені в останньому році, надали стариниому містові новий вигляд. Відкопано величаві будинки, дво- і триповерхові, з великими партеровими салями, аркадами і городами. За кілька місяців ціле Геркулянум стане перед очами цікавих видців.

— **Ріжні вістки.** В румунському місті Балтич уродилася дитина з двома головами, що жила тільки кілька годин. Передали її до заведення судової медицини в Будапешті. — До ріки Еми у Швеції впав особовий самохід, причому втонуло 4 мужчини і дві молоді жінки — Англійська летунка Беті Мальбори, що відбувала окружну подорож довкола Европи стала жертвою катастрофи і згоріла.

ДИВОГЛЯДИ.

НАЙВИЩИЙ ШЛЮБ

Американець Генрі Трютер установив новий рекорд. Не подружжя і не розводу, а шлюбу. Був жонатий тричі. Остання його жінка була донькою стаплевого короля Чемекера. Маючи такого батька, могла свобідно виїхати за зиму на французьку Рівієру. За той час Трютер працював у бюрі. Мав секретарку, бо бизнесменi без секретарки не працюють. Одного дня ствердив, що він закохався. Саме у своїй секретарці. Що робити? Каже себе получити телефонічно з Рівієрою із славним купелевим містом Канн, де в готелі проводить безжурно час його жінка. „Хочу з тобою розвестись" — каже — „годишся?" „Чому ні?" „То я поладнаю всі розводові формальности". Скоро, ясно і телефон коштує не дорого. День шлюбу із секретаркою. Трютер замовляє бальон, пастора, двох свідків і всі їдуть під хмари. Всі учасники святочної хвилини мають на собі маски з киснем. На висоті 9.000 метрів пастор вінчає підхмарну пару. Та в повороті на землю буря завіяла бальон до стейту Пенсильванії. Не деінде будь, а на пустиню. 12 годин пізніше новожені торкулись ногами землі. Якесь авто взяло їх з ласки. Американська преса мала про що писати на другий день.

МЕДОВИЙ МІСЯЦЬ ПІД ВОДОЮ.

Ще цікавішу спробу зробила донька американського банкира Гульда. Вийшовши заміж за англійського льорда Сесіля Фальсборо, піддала йому думку, щоб провести медовий місяць справді далеко від людей. А що над хмарами не можна літати досить довго, то вона запропонувала зробити це на дні моря. Купила вона підводний човен і просто із церкви в Ню Йорку поїхала на пристань. 30 днів їздили під водою і місяць пізніше доплили до берегів Англії, де ні ексцентричну американку чекала рідня її чоловіка-аристократа.

✠ Посмертні згадки.

ЗЕНОН ОЕНАТОВИЧ,

емерит-начальник почти в Ропчиць, мешканець Бережан, заснув у Бозі 27. грудня 1935. р. Покійний, син священичої рідні, був тихим і вірним сином свого народу. Перенесений в 1908. р. з уряду на захід відбув більшу частину своєї служби в Явожні та в Ропчицях, не перериваючи зв'язків із рідним краєм і народом. Емеритований вернувся до Бережан, однак важка серцева недуга прикувала його на довший час до ліжка. Помер у 56-тім році життя: полишив дружину Ольгу та сина Павла, студ. 5. р. богословія. Чисельне громадянство взяло участь у його похоронi В. П. П!

Спорт.

ТРІЙКОВИЙ ТУРНІР ВІДБИВАНКИ.

Заповіджений трійковий турнір відбиванки відбудеться в суботу 25. ц. м. між год. 15—20. і в неділю 26. ц. м. від год. 12—14. в салі С.-Б., а не — як було подане — в суботу від год. 16. та в неділю від год. 15. Дотепер зголосилися дружини: Сокола-Батька, Сокола IV УССК-у, Стріль Дніпра з Винник, Черника, Богуна, Буревію і с. с. Пзай. Всі зголошені змагуни (-ки) являться в суботу на год. 14.45 у салі С.-Б.

ХИТРО-МУДРО.

Хто хоче помогти Рідній Школі, нехай вимагає при закупі готівкою „провірних блочків Р. Ш.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Юрій Горліс-Горський: ХОЛОДНИЙ ЯР. Частина II. Зшиток 1. Львів 1936. Стор. 32. 8°.

ЖУРНАЛИ:

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ gminy król. stoł. miasta Lwowa. Lwów, dnia 15 stycznia 1936 r.

RYCERZYK NIEPOKALANEJ, styczeń 1936. Nr. 1. Rok IV.

PŁOMYK, tygodnik dla dzieci i młodzieży. Warszawa, 20. stycznia 1936. R. 20. Nr. 19.

PŁOMYCZEK, tygodnik dla młodszych dzieci. Warszawa, 20. stycznia 1936. R. 20. Nr. 19.

MAŁY PŁOMYCZEK, tygodnik dla dzieci szkół miejskich i wiejskich. Warszawa, 20 stycznia 1936. R. 20. Nr. 19.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 25. I. год. 8. веч. Аб. 6. „Пригода в Гранд Готелю".

Неділя, 26. I. год. 3·30 попол. Аб. 6. Виступ І. Кульчицької „Пригода в Гранд Готелю"; год. 8. веч. Аб. 8. „Майор Варвара".

Понеділок, 27. I. год. 8. веч. Аб. 8. Бонове представлення „Майор Варвара".

Вівторок, 28. I год. 8. веч. Аб. 6. Виступ І. Кульчицької „Пригода в Гранд Готелю".

Театр Рівноролностей.

Субота, 25. I. год. 8. веч. Аб. 8. „Віяльце леді Віндермір" виступ Ірини Сольської.

Неділя, 26. I. год. 8. веч. Аб. 9. Виступ Ірини Сольської „Віяльце леді Віндермір".

Понеділок, 27. I. год. 8. веч. Аб. 9. Виступ Ірини Сольської „Віяльце леді Віндермір".

Вівторок, 28. I. год. 8. веч. Аб. 9. Виступ Ірини Сольської „Віяльце леді Віндермір".

Кіна.

АПОЛЬО: „Амок".
АТЛЯНТИК: „Боротьба з паратом".
ВАНДА: „Зводниця", „Вкрали людину".
ҐРАЖИНА: „Їх Експеленція шофер".
КАСІНО: „Моя маленька" (віденська комедія).
КОЛІСЕЙ: „У пошукуванні кохання" та ревія.
КОПЕРНИК: „Весільна ніч".
МАРУСЕНЬКА: „Замах у касині".
МІРАЖ: „Правда про кохання", „Добра ворожка".
МУЗА: „Будиня шаління".
ПАКС: „Біла лелія" й актуальности.
ПАЛЯС: „Китайські моря".
ПАН: „Я збігець" (Павло Муні).
РАЙ: „Дві сироти".
СВІТ: „Дві сироти".
СТИЛЕВЕ: „Любовні маневри" і ревія.
ТЕНЧА: „Віденські ночі" та додатки".
ТОН: „Папуа".
УТІХА: „Людина, що продала голову" та ревія.
ХИМЕРА: „Буря над світом".

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 5.)

Палестина, Вефлеєм.

Закордонне радіо.

Субота, 25. січня 1936.

Відень (506,8) 19.10 „Віденський вальс" муз. авд., 21.50 Карнавал у Відні, **Братислава** (298,8) 20.35 Весела муз. авд., **Прага** (470,2) 12.35 Легка музика, 22.30 Сальон. музика, **Париж** (1648) 13.15 Легка музика, 21.00 Камер. музика, 21.45 „Каліф із Багдаду" ком. оп. Боальдіє, **Білгород** (437,3) 13.15, 18.30 Спів, **Берлін** (356,7) 15.30 Пісеньки, 19.00 Музика, 22.30 Танок і забава, **Кеніґсвустерґгавзен** (1571) 14.00 Музика, 18.00 Нар. пісні й танки, 20.10 Улюблені орхестри, **Кельн** (455,9) 16.00 Веселе пополудне, 19.00 Соната а-дур Бетовена, **Мінхен** (405,4) 14.20 Весела програма, 18.40 Пісні на сопран, 19.00 Камер. музика, 20.10 Веселий вечір, **Будапешт** (549,5) 12.05, 21.35 Циг. музика, 17.30 Два форт., 19.01 Скрипка, 22.35 Оп. орх., **Мілянo** (221,1) 11.30 Камер. концерт, 17.15 Танк. музика, 20.15 „Граф Люксембург" оп. Легара, **Рим** (420,8) 13.10 Розр. концерт, 17.15 Квартет, 20.35 „Цирано де Бержерак" оп. Фр. Альфана.

Неділя, 26. січня 1936.

Відень (506,8) 11.00 Моцартівський концерт, 13.00, 15.20 Легка й камер. музика, **Братислава** (298,8) 16.00 Концерт, 20.30 Віольончеля, **Прага** (470,2) 12.20 „Лише ти і я" оперета Вінера, 20.05 Концерт орх., **Париж**, (1648) 18.00 Концерт, **Білгород** (437,3) 16.00 Спів, 16.50 Танкова музика, **Берлін** (356,7) 11.00 Патетична соната Бетовена, 19.00 Смичк. квартет, 20.0 Династія Штравсів. концерт, **Кеніґсвустерґгавзен** (1571) 9.00 Вес. поранок, 13.10 Концерт, 18.30 Концерт бажань, **Кельн** (455,9) 18.00 „Трістан і Ізольда" опера Р. Вагнера, **Ляйпціг** (382,2) 11.30 Кантата Баха „Гайст унд Зеле вірд фервірт", 20.00 Концерт, **Мінхен** (405,4) 10.35 Вес. нар. музика, 20.00 „Фавст" Гуноа на стілю, **Будапешт** (549,5) 15.30 Циг. музика, 18.30 Концерт симф. орх., 21.50 Скрипка, спів, **Мілянo** (221,1) 12.30 Легка музика, 20.35 „Неро" оп. Масканія, **Рим** (420,8) 17.00 Симф. концерт, 22.00 Танк. музика.

Львівське радіо.

Субота, 25. січня 1936.

6.30 Раннія авдиція, 7.20 Раншній денник, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Огляд видань, 13.25 Сальон. орхестра, 13.25 Домашнє господарство, 13.30 Концерт бажань, 14.30 Два фортепіяни, 15.00 Як Ел. Ожешкова перенесла Травґута, 15.15 Польська морська торговля, 15.20 Біржа, 15.30 Легка музика з гр. пл. 16.00 Лекція фр. мови, 16.19 Авд. для дітей: Славно ясно гостей, 16.45 Вся Польща співає, 17.00 Із танц столиці. Малі клопоти Теміди, 17.15 Новини з гр. пл., 17.44 Світ наших звірів: Бібр, 17.50 Штабин — місто, що живе легендою, 18.00 Концерт румунського хору, 18.30 Румунська нар. музика з гр. пл., 18.40 Сільна рерум, 18.45 Легка музика з гр. пл., 19.00 Найновіша архитектура Львова, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.45 Сніговий комунікат, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Легка музика, 20.45 Веч. денник, 20.55 Із сучасної Польщі, 21.00 Польська преса у закордоні, 21.30 Віденська зазуля, 20.00 Спів. recіталь Еви Бандрівської-Турської, 22.40 Танк. музика, орх.

Неділя, 26. січня 1936.

9.00 Ранішня авд., 9.15 Музика з гр. пл., 9.40 Ранішній денник, 10.00 З різних країн — гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Театральна всячина, 12.15 Симф. поранок; у перерві ок. 13.00 Фрагмент із драми Кальдерона „Життя це сон", 14.03 Легка музика з гр. пл., 15.00 Година хлібороба, 15.25 Сальон. музика з гр. пл., 15.45 Від сорочки до шпенцера, 16.00 Для дітей: Самовар знову віддається, 16.15 Еспанські танки й мельодії у вик. мар. Йонасівни, 16.45 Моменти, 17.05 Танкова музика, 18.00 Театр Уяви: „Історія про вояка" Рамуза, 19.10 Спорт. вістки, 19.15 Рекл. концерт. 19.30 Сцени з опери „Фавст" Гуноа з гр. пл., 20.45 Виїмки з творів Й. Пілсудського, 20.50 Веч. денник, 21.00 На веселій львівській хвилі, 21.30 Караван по пустині Сирії, 21.45 Спорт. вістки, 22.00 Танк. музика, орх., 23.05 Танк. музика з гр. пл.

Радіокутик.

РІЛЬНИЧА ПРОГРАМА.

У неділю 26. січня год. 9.03 — „Рільнича Газета". Год. 15.00 — „Огляд ринків рільних продуктів". Год. 15.15 — беседа п. т. „Від чого починати поправу в господарстві?", в якій обговорить сучасну господарчу ситуацію в рільництві та передбачення на найближче майбутнє. Год. 15.45 беседа на тему селянського одягу і народньої ноші.

У понеділок 27. січня год. 18.55 — „Рільнича скринька".

У вівторок 28. січня год. 18.55 — „Ветеринарні поради".

У середу 29. січня год. 18.55 — беседа про фінансово-рільничі приписи.

У четвер 30. січня год. 18.55 — Рільнича скринька".

У пятницю 31. січня год. 18.55 — „Куток для сільської молоді".

У суботу 1. лютого год. 12.15 — „Огляд рільничої преси" (з Вильна).

ПЕРШІ БЕЗПОСЕРЕДНІ ВІДОМОСТІ З ЗИМОВОЇ ОЛІМПІЯДИ.

Починаючи від 6. лютого до 15. лютого включно „Польське Радіо" надаватиме безпосередньо з терену зимової Олімпіяди в Гарміш-Партенкірхен короткі 5-хвилинні репортажі, що інформуватимуть про хід олімпійських змагань.

Ці репортажі надаватимуться щодня в год. 22.30. „Польське Радіо", не обмежуючись цими щоденними інформаціями, буде трансмітувати деякі змагання, що особливо цікаві для радіослухачів. Речинці цих трансмісій будуть подані в окремих комунікатах.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.25.50.

У Варшаві були такі курси: Бельгія 89.70, 89.88, 89.52, Берлін 213.45, 213.98, 212.92, Голяндія 360.35, 361.07, 359.63, Льондон 26.28, 26.35, 26.21, Ню Йорк чеки 5.20 і 1/2, 5.27 і 3/4, 5.25 і 1/4, Ню Йорк кабель 5.26 і 3/4, 5.28, 5.25 і 1/2, Париж 35.00.50, 35.07.50, 34.93.50, Прага 21.98, 22.02, 21.94, Стокгольм 135.50, 135.83, 135.17, Швайцарія 172.86, 173.02, 172.34.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 24-го січня ц. р. кооператинам платив за: льоко Львів.

1 кг.	масла десерового бльокового без опакування . .	2·50 зол.
1 кг.	масла десерового в бочках враз з опакуванням	2.54·50 „
1 кг.	масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванням дає зачет по . .	2·60 „
1 л.	молока від 28. XII. 1935	0·14 „
1 л.	сметани	0·75 „
1 к.	яєць	3·80 „

Тенденція на масло вдержана на молоко і сметану слаба, на яйця знижкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 24. I. н. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахорізні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Кури молоді без остріг I. кл.	1·15 зол.
Кури з острогами товсті I. кл.	1.— „
Гуси товсті I. кл.	1.10 „
Пантарки товсті I. кл.	1.20 „
Товщені качки I. кл.	1.15 „

Приймає кури, качки, і пантарки в необмеженій кількости.

Птицю негодовану приймає по дешевшій ціні.

Купує вівсяну питльовану муку, просо, овес та ячмінь.

Приймає нових доставців.

ОПОВІСТКИ.

Звичайні Загальні Збори Українського Центрального Комітету в Польщі — Відділ у Львові, відбудуться в неділю, **дня 9. лютого** 1936 року, в салі Т-ва „Великий Луг" у Львові, вул. Коперника ч. 5. **в годині 9-ій**, з таким порядком дня: 1. Відкриття і вибір Президії Зборів, 2. Відчитання й затвердження протоколу попередніх Звичайних Загальних Зборів. 3. Затвердження ухвал Управи про принятття нових членів. 4. Звіт Управи і Ревізійної Комісії. 5. Вибір нової Управи і Ревізійної Комісії. 6. Біжучі справи. Якщо на годину 9-ту дня не прибуде вимагана статутом кількість членів, то в год. 10-ій того самого дня відбудуться другі Звичайні Загальні Збори, що будуть мати право вирішувати правосильно всі справи, обняті порядком нарад. **Управа відділу.**

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10